

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ยลยินธรรมชาติ (๑)

ภาพยนต์โคลงประพาสธารทองแดง

ครูผู้สอน ครูฟาริเตอร์ เบญญาภาจ

ครูแรมเดือน บุญชู

ขลุยในธรรมชาติ (๑)

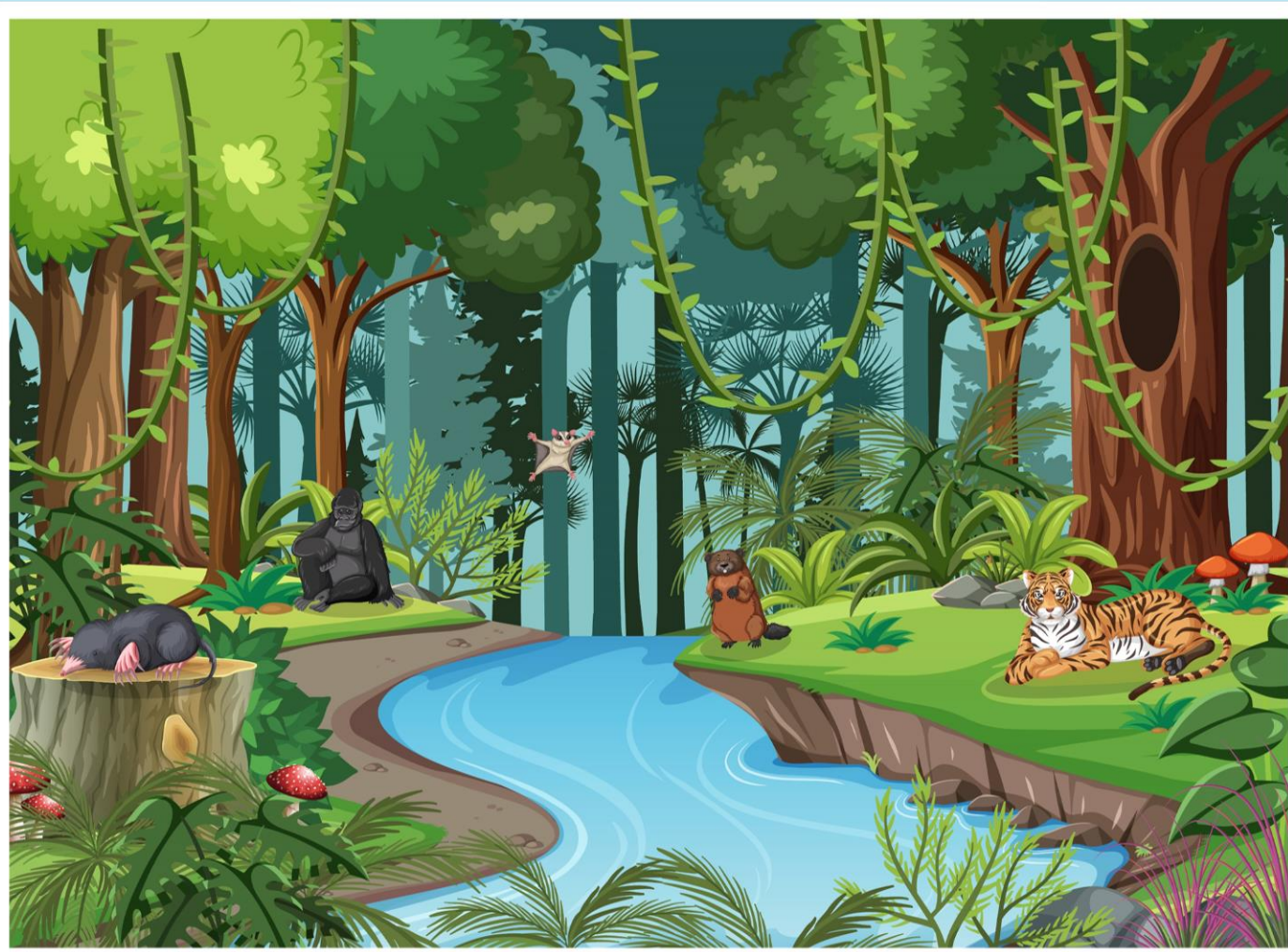
ภาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

คำถามชวนคิด

รูปภาพมีสิ่งมีชีวิต
ชนิดใดบ้าง

คำถามชวนคิด

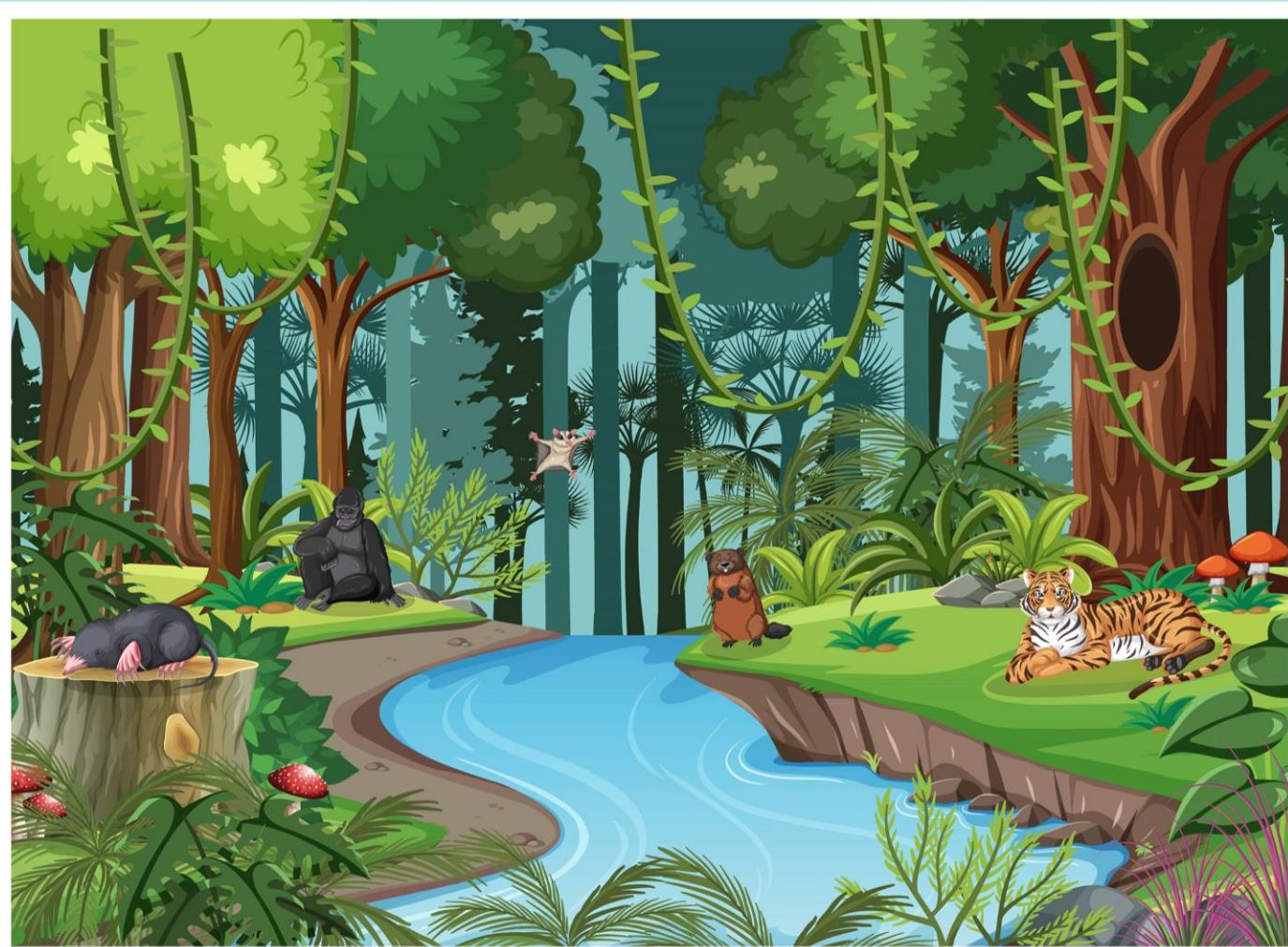
รูปภาพมีพรรณไม้
ชนิดใดบ้าง

คำถามชวนคิด

จากรูปภาพสะท้อน
ให้เห็นธรรมชาติ
ที่เป็นอย่างไร

คำถามชวนคิด

เมื่อนักเรียนไปเที่ยว
สถานที่ท่องเที่ยว นักเรียน
มีวิธีการบอกเล่าสิ่งที่
นักเรียนพบเจอด้วยวิธีการใด

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าในอดีต
มีวิธีการบอกเล่าสิ่งที่
พบเห็นด้วยวิธีการใดบ้าง

เรียนรู้วรรณคดี

เรื่อง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

กิจกรรม

ศึกษาความรู้

ชมธรรมชาติตามเสด็จเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรฯ

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนจับกลุ่ม ๔ - ๕ คน
๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากใบความรู้ เรื่อง ชมธรรมชาติตามเสด็จเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรฯ และ สรุปลงเป็นแผนผังความคิด

ใบความรู้ที่ ๕

เรื่อง ชมธรรมชาติดำเนินเสด็จ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรฯ

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ประวัติผู้ประพันธ์

ภาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงเป็นผลงานพระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไซเชษฐสุริยวงศ์ หรือเจ้าฟ้ากุ้ง พระองค์เป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ในพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศและสมเด็จพระพันวษาใหญ่ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงเป็นกวีที่มีผลงานโดดเด่นอย่างมากในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา ผลงานที่รู้จักกันได้แก่ นันทโศภนินทรคำหลวง พระม้ายัยคำหลวง ภาพย์เห่เรือ ภาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก บทเห่กาگی เหล่สังวาส เหน่ครวญ และเพลงยาว

ประวัติความเป็นมา

ในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไซเชษฐสุริยวงศ์ได้ตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศพระราชบิดา ไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี เสด็จทางชลมารค (ทางน้ำ) โดยออกจากอยุธยาไปตามแม่น้ำลพบุรี และไปขึ้นที่ท่าเจ้าสนุก เสด็จต่อทางสถลมารค (ทางบก) ตามถนนสองกิโลงจนถึงพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี และได้ประทับอยู่ที่ “พระตำหนักธารเกษม” ซึ่งเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดินในสมัยนั้น

ลักษณะคำประพันธ์

ขณะที่เจ้าฟ้ากุ้งประทับอยู่ที่พระพุทธบาทได้เสด็จประพาสธารทองแดงและได้พระนิพนธ์ภาพย์ห่อโคลง ๒ ตอน ได้แก่ ภาพย์ห่อโคลง พรรณนาช่วงที่เสด็จประพาสธารทองแดง ซึ่งภาพย์ห่อโคลงประกอบด้วยภาพย์ยามี่ ๑๑ และ โคลงสี่สุภาพ อย่างละ ๑ บท เนื้อหาในภาพย์และโคลงจะมีความคล้ายคลึงกัน ภาพย์ยามี่ ๑๑ มี ๔ วรรค ในขณะที่โคลงมี ๔ บาท เนื้อความจึงมีความคล้ายคลึงกันเป็นคู่ ๆ

เนื้อหาพอสังเขป

ภาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ดำเนินเรื่องตามแบบฉบับของนิราศ คือ พรรณนาถึงการเดินทาง แต่ไม่ได้คร่ำครวญถึงการพลัดพรากจากนางอันเป็นที่รัก การดำเนินเรื่องเริ่มด้วยการพรรณนาชมขบวนเสด็จ จากนั้นชมสัตว์นานาชนิด ทั้งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมสัตว์ปีก สัตว์น้ำ และพรรณไม้สกุลต่าง ๆ ในลักษณะธรรมชาติศึกษา สะท้อนภาพความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ

กิจกรรมนำเสนอ

ชมธรรมชาติตามเสด็จ
เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรฯ

กิจกรรมอภิปรายความรู้

ชมธรรมชาติตามเสด็จ
เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรฯ

อภิปรายความรู้

ผู้ประพันธ์

ภาพยนต์โคลงประพาสธารทองแดง

คือใคร ?

คำตอบ

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ไชยเชษฐาสुरิยวงศ์
(เจ้าฟ้ากั๋ง)

ที่มาภาพ : <https://board.postjung.com/664235>

ประวัติของผู้พระนิพนธ์

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐ์สุริยวงศ์
(เจ้าฟ้ากั๋ง) เป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ใน
พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ทรงเป็นกวีที่มีผลงาน
โดดเด่นอย่างมากในสมัยกรุงศรีอยุธยา
ตอนปลาย

อภิปรายความรู้

ภาพยนตร์โคลงประพาสธารทองแดง
มีความเป็นมาอย่างไร ?

ความเป็นมาของภาพย่อโคลงประพาสธารทองแดง

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์
ตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศพระราชบิดา
ไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี

เส้นทางการเดินทาง

เสด็จไปทางชลมารค (ทางน้ำ)
ออกจากอยุธยา

เสด็จไปตามแม่น้ำลพบุรี
และขึ้นบกที่ท่าเจ้าสนุก

เส้นทางการเดินทาง

เสด็จไปทางสถลมารค (ทางบก)
ตามถนนสองกิโลงจนถึง
พระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

เส้นทางการเดินทาง

เมื่อเสด็จไปถึง ได้ประทับอยู่ที่
“พระตำหนักธารเกษม”
ซึ่งตั้งอยู่ที่ “ธารทองแดง”

อภิปรายความรู้

ภาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง
แต่งด้วยลักษณะ
คำประพันธ์ใด ?

ลักษณะคำประพันธ์

ขณะที่ประทับอยู่ที่พระพุทธรบาท
ได้เสด็จประพาสธารทองแดงและ
ได้พระนิพนธ์กาพย์ห่อโคลง ๒ ตอน
ได้แก่

พระนิพนธ์ภาพย์ห่อโคลง

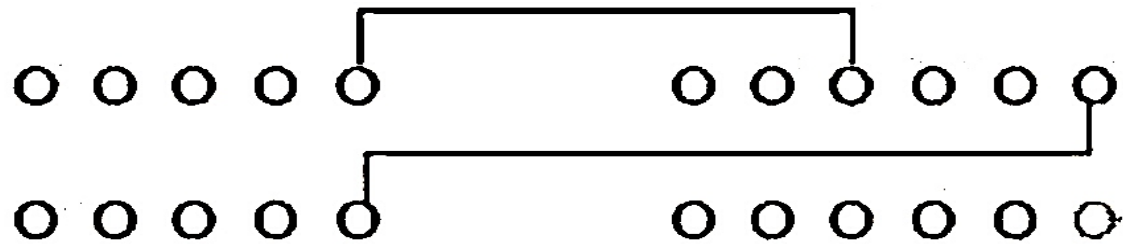
ตอนที่ ๑ ภาพย์เห่เรือ

พรรณนาช่วงที่เสด็จทางชลมารค

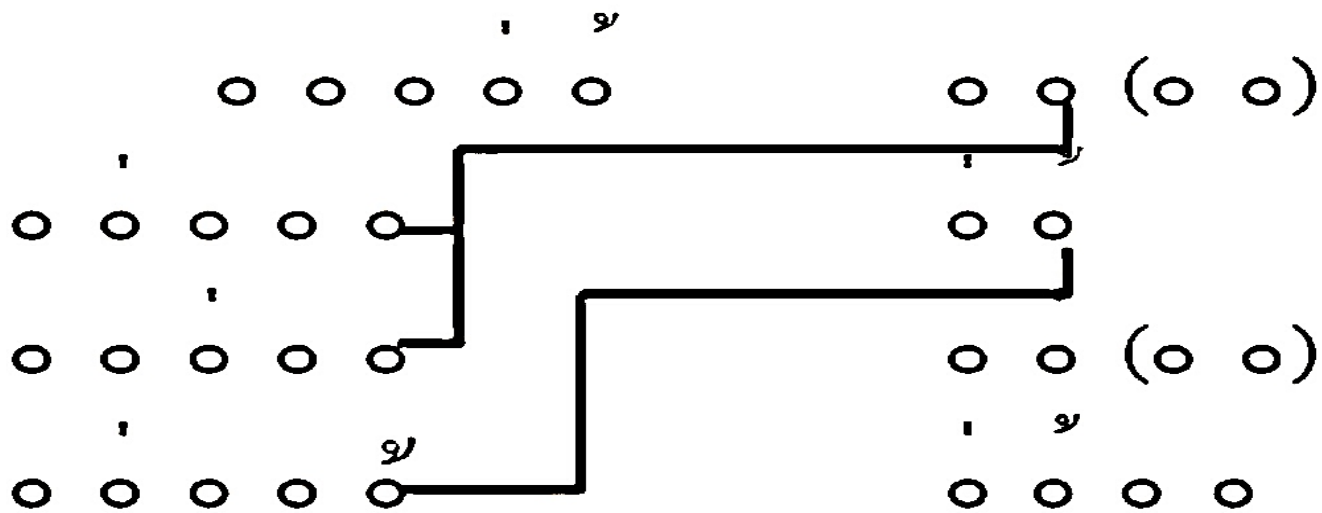
ตอนที่ ๒ ภาพย์ห่อโคลง

พรรณนาช่วงที่เสด็จประพาสธารทองแดง

ภาพยานี้ ๑๑

โคลงสี่สุภาพ

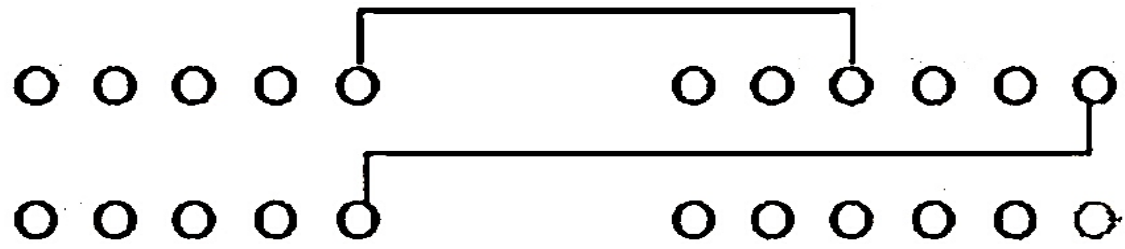
ฉันทลักษณ์ภาพย่อโคลง

ภาพยานี้ ๑๑

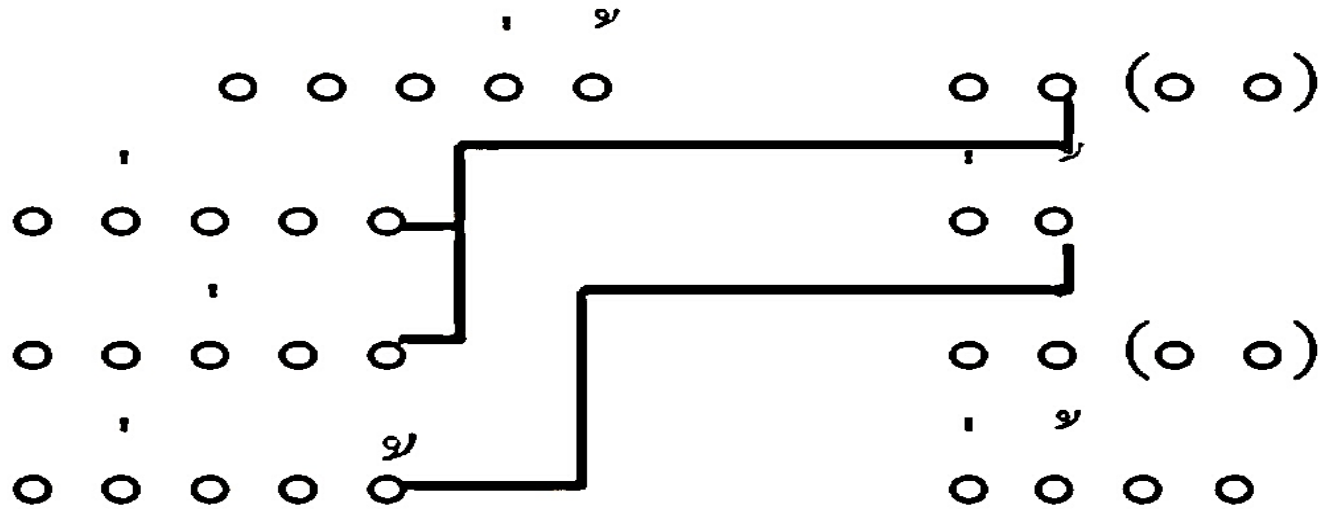
หนึ่งบทสลับกับ

โคลงสี่สุภาพหนึ่งบท

ภาพยานี้ ๑๑

โคลงสี่สุภาพ

ฉันทลักษณ์ภาพย่อโคลง

เนื้อความทั้ง ๒ บท

จะกล่าวถึง

เรื่องเดียวกัน

ตัวอย่างบทประพันธ์

กระจงกระจิดเตี้ย
เหมือนกว้างอย่างตาหู
กระจงกระจิดหน้า
เดินร่อยเรียงงามตรู
เหมือนกว้างอย่างตาหู
มีเคี้ยวขวาน้อยช้อย

วิ่งเรี่ยเรี่ยน่าเอ็นดู
มีเขี้ยวน้อยสร้อยแถมสอง
เอ็นดู
กระจ้อย
ตีนกีบ
แนบข้างเคียงสอง

อภิปรายความรู้

ภาพยนต์โคลงประพาสธารทองแดง
มีเนื้อหาอย่างไร ?

เนื้อหาพอสังเขป

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์
ทรงได้พบเจอพันธุ์สัตว์ พันธุ์พืชที่แปลกตา
หลากหลายชนิด จึงได้บอกเล่าลักษณะของ
สัตว์และพืชชนิดต่าง ๆ ขณะเสด็จประพาส
ที่ธารทองแดง

สรุปความรู้

ภาพยนต์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง เป็น
บทพระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐาสุริยวงศ์
ทรงพระนิพนธ์เป็นภาพยนต์ห่อโคลง มีเนื้อหาเล่าเรื่อง
การเสด็จเดินทางไปพระพุทธรบาทและชมธรรมชาติ
โดยกล่าวถึง พันธุ์สัตว์และพันธุ์พืชนานาชนิด

สรุปความรู้

แล้วบันทึกผ่านฉันทลักษณ์ภาพย์หอโคลง
เมื่อนักเรียนได้ศึกษาหน่วยการเรียนรู้แล้ว
จะสามารถเข้าใจความเป็นมาของภาพย์หอโคลง
ประพาสธารทองแดง เข้าใจลักษณะของภาพย์
หอโคลง และเห็นคุณค่าด้านเนื้อหาและวรรณศิลป์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ยลยินธรรมชาติ (๒)

ภาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง ภาพยนตร์โคลงประพาสธารทองแดง
๓. ใบงานที่ ๖.๑ เรื่อง ธรรมชาติที่ธารทองแดง
๔. ใบงานที่ ๖.๒ เรื่อง ภาพยนตร์โคลงประพาสธารทองแดง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

